

Nr 137.

*Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående
täckande av brist å det till uppförande av ett hospital
å Sätters kungsgård och därintill gränsande mark an-
visade anslag; given Stockholms slott den 19 mars 1913.*

Åberopande bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgiva, att för täckande av brist å det till uppförande av ett hospital å Sätters kungsgård och därintill gränsande mark anvisade anslag må användas ett belopp av högst 30,000 kronor av de besparingar, som uppkommit å anslagen, dels till uppförande vid Göteborgs hospital av en byggnad, avsedd för sinnessjuka av första betalningsklassen, dels ock till uppförande och inredning av nytt tvätthus vid Lunds hospital och asyl.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förbliver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Axel Schotte.

Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 19 mars 1913.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve EHRENSVÄRD,
 Statsråden PETERSSON,
                   SCHOTTE,
                   BERG,
                   friherre ADELSVÄRD,
                   PETRÉN,
                   STENSTRÖM,
                   LARSSON.

Departementschefen, statsrådet Schotte anförde.

För uppförande av ett nytt hospital å Sätters kungsgård och därtill gränsande mark har Riksdagen år 1905 beviljat ett anslag av 2,556,300 kronor.

Genom särskilda nådiga brev har Kungl. Maj:t därefter uppdragit åt medicinalstyrelsen att gå i författning om byggnadsarbetets verkställande samt ställt till styrelsens förfogande det ifrågavarande anslaget.

Medicinalstyrelsens framställning.

I skrivelse den 9 december 1912 har medicinalstyrelsen anmält, att efter byggnadsarbetets fullbordande brist i anslaget visat sig hava uppkommit. I anledning härav har medicinalstyrelsen lämnat

en summarisk redogörelse för arbetets utförande och därvid till en början meddelat, att styrelsen, sedan arbetsritningar med beskrivning och kostnadsförslag utarbetats, utbjudit det för hospitalets uppförande nödiga egentliga byggnadsarbetet på entreprenad, samt att inom föreskriven tid 6 anbud inkommit. Det lägsta anbudet, avgivet av byggmästaren G. S. Hallström och slutande på 1,690,000 kronor, var det enda, anför styrelsen, som med hänsyn till det för ändamålet beviljade anslaget kunde antagas. Det närmast Hallströms varande anbudet översteg hans med ej mindre än 245,000 kronor. Alldenstund Hallström dessutom tidigare på ett förtjänstfullt sätt utfört byggnadsarbeten för hospitalsväsendet, upprättades med honom kontrakt, enligt vilket byggnadsarbetet skulle vara fullt färdigt den 1 december 1910, dock med rätt för Hallström att i händelse av strejk eller annat dylikt arbetshinder erhålla motsvarande förlängning i leveranstiden. Det dröjde emellertid icke länge, fortsätter styrelsen, förrän svårigheter uppstodo för Hallström att med nödig raskhet bedriva arbetet. Så utbröt strejk bland hans arbetare under våren 1907, varunder arbetet låg helt nere under mer än 20 veckor; endast genom betydligt ökade avlöningar kunde Hallström få arbetet åter i gång. Under den så kallade storstrejken 1909 låg arbetet åter nere under cirka 5 veckor. Därtill kom, att Hallström, som under tiden råkat i ekonomiska svårigheter, i november månad 1910 försattes i konkurs och på den grund måste helt skiljas från entreprenaden. En tid av cirka 2 månader förgick för förhandlingar med Hallströms borgesmän och för dem att anskaffa lämplig byggmästare, som kunde av styrelsen godkännas, för upptagande och avslutande av det avbrutna byggnadsarbetet; och denne å sin sida behövde tid för att få arbetet i gång med tillräckligt stor arbetsstyrka. Följden av allt detta blev, att byggnadsarbetet icke kunde anmälas till avsyning förrän i december 1911, alltså omkring ett år efter den kontrakterade tiden.

Förseningen i byggnadsarbetet åter, anför styrelsen vidare, invercade naturligtvis på andra entreprenörers leveranser; så kunde leveransen av ledningar för vatten och avlopp, vilken enligt kontrakt skulle varit färdig den 1 juli 1911, ej fullbordas i annan mån, än byggnadsarbetet fortgick; även här uppstod sålunda försening, och leveransen kunde avsynas först ungefär samtidigt med avsyningen av byggnadsarbetet. Samma var förhållandet med leveranserna av värmeledningen, elektriska anläggningen samt köks- och tvättattiraljen m. m.

Denna försening i samtliga leveranser har förorsakat en del utgifter, som ej kunnat beräknas vid det stora byggnadsföretagets igångsättande och fortgång.

Sålunda uppgiver medicinalstyrelsen, att den tid av ett år, varmed byggnadstiden på grund av ovan angivna oförutsedda förhållanden blivit utsträckt, medfört ett års ökade avlöningar till byggnadschefen och de två platskontrollanterna för respektive byggnadsarbetet och vatten- och avloppsledningsarbetena. Ersättningen till dessa funktionärer utgick med årliga arvoden å 4,000 kronor till var och en. Den på grund härav ökade utgiften uppgår således till sammanlagt 12,000 kronor. Det ålåg vidare samtliga entreprenörer att under leveranstiden hava sina arbeten brandförsäkrade, med rätt för dem att åtnjuta ersättning för utlagda premier; den förlängda tiden för brandförsäkring medförde en utgift å cirka 3,700 kronor. Dessa poster inberäknade, har styrelsen, enligt vad den nu meddelar, utöver det beviljade anslaget till ovannämnda dag den 9 december 1912 utbetalt ett belopp av 13,271 kronor 42 öre, varförutom vissa entreprenörer hava inestående fordringar till ett belopp av 16,115 kronor 83 öre, vadan hela bristen uppgår till 29,387 kronor 25 öre.

Till ytterligare förklaring härav erinrar styrelsen därom, att kostnadsberäkningarna till Sätters hospital skedde vid en tid (1904), då arbets- och materialprisen voro i starkt stigande. Styrelsen framhåller i detta sammanhang, att redan vid uppgörandet av beräkningar under år 1905 för Västerviks hospital, som i allt väsentligt är till byggnads sätt lika med Sätters hospital, kostnaderna måste höjas, ävensom att styrelsen i underdånig skrivelse den 16 oktober 1905 angående förslag till Västerviks hospital anförde, att den beräknade kostnaden för sjukplats vid nämnda anstalt med 8 procent överstege motsvarande kostnad vid Sätters hospital, vilken ökning till huvudsakligaste del vore beroende på stegrade byggnadskostnader. Mot denna beräkningsgrund, säger styrelsen, gjordes ej heller några anmärkningar varken från dåvarande departementschefens eller Riksdagens sida, och det äskade anslaget för Västerviks hospital blev av Riksdagen oavkortat beviljat. Kostnaderna för Sätters hospitals förseende med ledningar för värme, vatten och avlopp samt med elektrisk belysning och köks- och tvättattiralj hava, enligt styrelsens nu lämnade uppgift, också i verkligheten uppgått till 642,419 kronor i stället för beräknade 602,600 kronor, och det har, tillägger styrelsen, varit endast genom iakttagande av den största sparsamhet vid användandet av byggnadsanslaget i dess helhet, som styrelsen kunnat åstadkomma hospitalets uppförande utan att i högre grad än som skett vålla anslagets överskridande.

Däremot har styrelsen kunnat göra besparingar å till styrelsens förfogande ställda anslag för vissa andra byggnadsföretag vid rikets hospital. Styrelsen meddelar, att dessa under senare åren gjorda besparingar

uppgå till något mer än 75,000 kronor, varav å anslagen till första klass paviljong vid Göteborgs hospital samt till nytt tvätthus vid Lunds hospital sammanlagt 37,682 kronor 80 öre. Besparingarna å de två nämnda anslagen äro således fullt tillräckliga att täcka den å anslaget till Sätters hospital uppkomna bristen.

Så vitt ställningen nu kan överskådas, tillägger styrelsen slutligen, finnas inga icke beräknade återstående större utgiftsposter för Sätters hospital, vadan det erforderliga anslaget till täckande av bristen torde kunna sättas till 30,000 kronor.

På grund av vad sålunda blivit anfört, har medicinalstyrelsen hemställt, det täcktes Kungl. Maj:t bemyndiga styrelsen att för täckande av uppkommen brist i det för Sätters hospital anvisade anslaget disponera ett belopp av högst 30,000 kronor av de å anslagen till första klass paviljong vid Göteborgs hospital samt till tvätthus vid Lunds hospital gjorda besparingarna.

Statskontoret har, efter erhållen remiss, förklarat sig icke hava något att erinra mot den gjorda framställningen.

Statskontorets
utlåtande.

Av medicinalstyrelsens ovan återgivna redogörelse framgår, att den ifrågavarande bristen i anslaget till Sätters hospital huvudsakligen uppkommit till följd av omständigheter, som icke torde kunnat på förhand beräknas.

Departements-
chefens
yttrande.

De besparingar, som medicinalstyrelsen föreslagit skola tagas i anspråk för den omförmälda bristens täckande, äro de, som gjorts dels å det av 1907 års Riksdag beviljade anslaget å 354,250 kronor till uppförande vid Göteborgs hospital av en byggnad, avsedd för sinnessjuka av första betalningsklassen, dels ock å det av 1909 års Riksdag beviljade anslaget å 195,300 kronor till uppförande och inredning av nytt tvätthus vid Lunds hospital och asyl. Mot användandet av besparingarna å dessa anslag till sålunda ifrågasatt ändamål har jag intet att erinra.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen medgiva,

att för täckande av brist å det till uppförande av ett hospital å Sätters kungsgård och därintill gränsande mark anvisade anslag må användas ett belopp av högst 30,000 kronor av de besparingar, som uppkommit å anslagen dels till uppförande vid Göteborgs hospital av en byggnad, avsedd för sinnessjuka

Kungl. Maj:ts Nåd. Proposition Nr 137.

av första betalningsklassen, dels ock till uppförande och inredning av nytt tvätthus vid Lunds hospital och asyl.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen avlåtas.

Ur protokollet:

Niklas A. Lindhult.